

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie P. P.
skazanego z art. 245 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
w dniu 12 marca 2024 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze
z dnia 26 września 2023 r., sygn. akt VII Ka 546/23,
zmieniającego w części wyrok Sądu Rejonowego w Krośnie Odrzańskim IV
Zamiejscowy Wydział Karny w Gubinie
z dnia 3 marca 2023 r., sygn. akt IV K 192/22,

p o s t a n o w i ł

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. Z. - Kancelaria Adwokacka w K., jako obrońcy z urzędu, kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia) w tym 23 % podatku VAT za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego;
3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 marca 2023 r., sygn. akt IV K 192/22, Sąd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim uznał oskarżonego P. P. za winnego popełnienia zarzuczanych mu czynów stanowiących przestępstwa: z art. 197 § 1 k.k. i art. 245 k.k. i art. 190 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. (pkt 1 wyroku); art. 245 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. (pkt 2 wyroku); art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. (pkt 3); art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. (pkt 4 wyroku); art. 193 k.k. w zw. z art. 191 § 1a k.k. w zw. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. (pkt 5), za których popełnienie wymierzył skazanemu stosowne kary jednostkowe oraz karę łączną 4 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 6 wyroku).

Nadto sąd ten na orzekł wobec oskarżonego zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej B. T. , jak również osobistego i bezpośredniego kontaktowania z nią w jakikolwiek sposób na okres 10 lat i wskazał odległość od osoby chronionej, którą oskarżony obowiązany jest zachować, na nie mniejszą niż 100 metrów; orzeczono również obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej B. T. kwoty 1.080,00 zł.

Apelację w tej sprawie złożył obrońca oskarżonego zaskarżając wyrok w całości, podnosząc:

„1) *błąd w poczynionych ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, a mający wpływ na treść wyroku przez ustalenie na podstawie nieprawidłowej oceny dowodów, że oskarżony P. P. w dniu 18.03.2022 r. w G, groził pozbawieniem życia B. T. , oraz spowodowaniem u niej obrażenia ciała poprzez pocięcie twarzy, a następnie przemocą i groźbą bezprawną doprowadził pokrzywdzoną do obcowania płciowego oraz spowodował u niej powstanie szeregu obrażeń bliżej opisanych w części wstępnej wyroku, w pkt. I, co zakwalifikowano jako czyn z art. 197 § 1 k.k. oraz: art. 245 k.k., art. 190 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. ,*

2) *błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, a mający wpływ na treść wyroku przez ustalenie na podstawie nieprawidłowej oceny dowodów, że oskarżony P. P. w dniu 17.03.2022 r., w G. groził B. T. pozbawieniem życia oraz*

uszkodzeniem ciała w celu wywarcia na nią wpływu oraz zmuszenia jej do wycofania zeznań w prowadzonej przeciwko niemu sprawie karnej, przy czym zarzucanego czynu miałby się dopuścić w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za podobne przestępstwo umyślne, - pkt. II części wstępnej wyroku, co zakwalifikowano jako czyn z art. 245 k.k. w zw. z art. 64 §1 k.k.,

3) błąd w ustaleniach faktycznych skutkujący ustaleniem, że w dniu 1 marca 2022 r., dokonał zaboru w celu przywłaszczenia telewizora marki L., model [...] o wartości 2500,00 zł., na szkodę B. T. - pkt. III części wstępnej wyroku, co zakwalifikowano jako czyn z art. 278§ 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., podczas gdy faktycznie telewizor stanowił własność oskarżonego zakupiony był za jego środki finansowe,

4) błąd w poczynionych ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, a mający wpływ na treść wyroku przez ustalenie na podstawie nieprawidłowej oceny dowodów, że oskarżony P. P. w dniu 02 marca 2022 r. w G., groził B. T. pozbawieniem życia oraz pobiciem i oblaniem kwasem, które to groźby wzbudziły uzasadnioną obawę ich spełnienia, przy czym zarzucanego czynu miałby się dopuścić w ciągu 5 lat, po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności - pkt. IV części wstępnej wyroku, co zakwalifikowano jako czyn z art. 190§ 1 k.k. w zw. z art. 64 §1 k.k.,

5) błąd w poczynionych ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, a mający wpływ na treść wyroku przez ustalenie, że w okresie od 1 marca 2022 r. do 5 marca 2022 r. działając w krótkich odstępach czasu wdzierał się do mieszkania B. T. , przy ul. M. w G., powodując uszkodzenie zamka drzwi wejściowych oraz uszkadzając zawiasy okienne, w okolicznościach bliżej opisanych w pkt. V części wstępnej zaskarżonego wyroku, których to czynów dopuścił się w ciągu 5 lat, po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne tj. o czyn z art. 193 k. k.,

6) błąd w poczynionych ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, a mający wpływ na treść wyroku przez ustalenie na podstawie nieprawidłowej oceny dowodów, że oskarżony P. P. w dniu 17 i 18 marca 2022 r., groził B. T. pozbawieniem życia, która to groźba wzbudziła u pokrzywdzonej uzasadnioną

obawę spełnienia, przy czym zarzucanego czynu miałby się dopuścić w ciągu 5 lat, po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64§ 1 k.k. - pkt. VI i pkt. VII części wstępnej wyroku,

7) naruszenia przepisu prawa procesowego, mającego wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. w związku z art. 410 k.p.k. polegające na dowolnej i fragmentarycznej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez bezkrytyczne danie wiary przez Sąd wywodom pokrzywdzonej B. T. , osoby uzależnionej całkowicie od alkoholu i innych środków,

8) rażąca niewspółmierność kary polegająca na wymierzeniu oskarżonemu kary łącznej w wymiarze 4 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności przy pominięciu zasad art.53 k.k. i dalszych, zdaniem obrony dolegliwość znacznie przekracza stopień winy oraz nie uwzględnia celów zapobiegawczych i wychowawczych zastosowanej kary w stosunku do oskarżonego podczas, gdy Sąd Rejonowy swój wyrok oparł wyłącznie o wyjaśnienia B. T. osoby uzależnionej od alkoholu i innych środków przy pominięciu pełnym wyjaśnień oskarżonego.”

Podnosząc te zarzuty obrońca wniósł o:

„zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie P. P. od zarzucanych mu czynów ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji i rozpoznanie przez Sąd wszystkich wniosków dowodowych złożonych w sprawie przez P. P. ”.

Osobistą apelację złożył także oskarżony kwestionując swoje sprawstwo i wnosząc o uniewinnienie go od popełnienia zarzucanych mu czynów.

Po rozpoznaniu tych apelacji, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 26 września 2023 r., sygn. akt VII Ka 546/23, zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że:

- a) rozwiązał karę łączną orzeczoną w pkt 6 części dyspozytywnej,
- b) z opisu czynu zawartego w pkt 1 części dyspozytywnej wyeliminował elementy dotyczące zgwałcenia B. T. w dniu 18 marca 2022 r., a z kwalifikacji prawnej art. 197 § 1 k.k. i przyjmując za podstawę prawną skazania art. 245 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i art. 57b k.k. obniżył wymierzoną oskarżonemu karę pozbawiania wolności do roku i 6 miesięcy,

c) na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 85a k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności i orzekł karę łączną w wymiarze 3 lat,

2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

W złożonej kasacji obrońca skazanego zaskarżając wyrok sądu odwoławczego w całości postawił zarzuty naruszenia prawa procesowego, które miały wpływ na treść orzeczenia:

„I. rażąco obrazę prawa karnego procesowego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. poprzez zaakceptowanie w toku kontroli apelacyjnej naruszenia przez Sąd I instancji zasady swobodnej oceny dowodów, wyrażającej się w przyjęciu, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu mimo, że obciążały go w tym zakresie jedynie zeznania pokrzywdzonej B. T., co do wiarygodności których, w wyniku ich niekonsekwencji Sąd II instancji winien powziąć wątpliwości,

II. rażąco obrazę prawa procesowego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia: art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez niepoparte jakimikolwiek dowodami ustalenie, że oskarżony P. P. :

1) w dniu 1 marca 2022 r. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia telewizora marki L. model [...] o wartości 2.500,00 zł, na szkodę B. T. , przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 (pięciu) lat po odbyciu co najmniej 6 (sześciu) miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, tj. występki z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64§ 1 k.k.,

2) w dniu 2 marca 2022 r., groził pokrzywdzonej B. T. pozbawieniem życia oraz pobiciem i oblaniem kwasem twarzy i ciała, które to groźby wzbudziły uzasadnioną obawę ich spełnienia, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 (pięciu) lat po odbyciu co najmniej 6 (sześciu) miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, tj. występki z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art.64 §1 k.k.,

3) w okresie od dnia 2 marca 2022 r., do dnia 5 marca 2022 r. działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, uporczywie stosując przemoc innego rodzaju niż przemoc wobec osoby w sposób istotnie utrudniający B. T. korzystanie z zajmowanego lokalu mieszkalnego w celu

zmuszenia w/w do współzamieszkiwania z nią, wdzierał się do zajmowanego przez pokrzywdzoną mieszkania.

W szczególności w dniu 2 marca 2022 r., P. P. wdarł się do tego mieszkania po uprzednim zniszczeniu wkładki w zamku patentowym drzwi wejściowych, a następnie w tym dniu oraz w dniu następnym starał się uniemożliwić P. B. wejście do mieszkania przez blokowanie od wewnątrz możliwości otwarcia drzwi, od którego to zachowania odstąpił z uwagi na wezwanie funkcjonariuszy policji. Następnie w nocy z 4 na 5 marca 2022 r., wdarł się do mieszkania poprzez wygięcie dwóch ram okiennych zewnętrznych oraz wyłamanie zawiasów skutkujących pęknięciem szyby w jednym z okien. Działaniem takim oskarżony P. P. spowodować miał szkodę w mieniu pokrzywdzonej B. T. szkodę w wysokości 1.000,00 zł. (jednego tysiąca zł) oraz szkodę w postaci zniszczenia dwóch wkładek do zamka patentowego o łącznej wartości 80,00 zł. (osiemdziesięciu zł.) przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 (pięciu) lat po odbyciu co najmniej 6 (sześciu) miesięcy kary pozbawienia wolności, orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, tj. występki z art. 193 k.k. w zw. z art. 191 § 1a k.k. w zw. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., -podczas gdy faktycznie brak jest podstaw do przyjęcia, że działania takie ze strony oskarżonego faktycznie miały miejsce,

III. rażącą obrazę prawa karnego procesowego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, art. 193 § 1 k.p.k. poprzez niedopuszczenie opinii sądowo-lekarskiej psychiatryczno- psychologicznej dla oceny stanu poczytalności pokrzywdzonej B. T. , pomimo, że o opinię taką wnosił wielokrotnie w postępowaniu przed Sądem I instancji, oskarżony P. P. .”

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o:

„ uchylenie zaskarżonego wyroku, utrzymanego w mocy wyroku I instancji - i przekazanie sprawy oskarżonego P. P. do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Krośnie Odrzańskim IV Zamiejscowemu Wydziałowi Karnemu w Gubinie”, ewentualnie „w przypadku uznania, że przeprowadzenie przed Sądem II instancji dowodu o którym mowa w pkt. III nie przekroczy określonych w art. 452 k.p.k. granic postępowania dowodowego o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Odwoławczemu do ponownego rozpoznania.”

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasację obrońcy skazanego należało oddalić w trybie z art. 535 § 3 k.p.k. Sformułowane w kasacji obrońcy zarzuty nie spełniają ustawowych wymogów wynikających z art. 519 k.p.k. i art. 523 § 1 k.p.k. Przypomnieć należy, że kontroli kasacyjnej w ramach skargi wnoszonej przez stronę, podlega wyrok sądu drugiej instancji. W układzie procesowym tej sprawy, gdy sąd *ad quem* nie przeprowadzał postępowania dowodowego, a tylko – w ramach wniesionych środków odwoławczych – dokonywał kontroli zaskarżonego wyroku sądu pierwszej instancji, zarzuty kasacyjne nie mogą sprowadzać się do powtórzenia zarzutów stawianych w apelacji, ale muszą wskazywać albo na pominięcie w toku kontroli instancyjnej któregoś z zarzutów odwoławczych przez sąd odwoławczy, albo też na wadliwe (niepełne) rozpoznanie określonych zarzutów. Zarzuty kasacji muszą więc w sposób precyzyjny wskazywać na czym miałyby polegać rażące błędy w przebiegu kontroli odwoławczej. Brak w kasacji zarzutów obraży art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. powoduje, że należy ją ocenić jako próbę ponownej weryfikacji orzeczenia sądu pierwszej instancji. Postępowanie kasacyjne nie jest postępowaniem, w którym strona może żądać ponownej kontroli wyroku sądu pierwszej instancji.

Treść wniesionej obecnie kasacji nie pozostawia wątpliwości, że podniesione zarzuty rażącego naruszenia prawa procesowego nie spełniają wskazanych powyżej wymogów. Obrońca, podobnie jak uprzednio czynił to w apelacji, kwestionuje w kasacji wiarygodność dowodu z zeznań pokrzywdzonej, a nie respektując regulacji z art. 523 § 1 k.p.k., podnosi w istocie zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, którego konsekwencją jest - w jego ocenie - wadliwe przyjęcie sprawstwa skazanego. Podkreślić trzeba, że w zarzutach I-II kasacji wskazano na naruszenie przez sąd odwoławczy art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., a przecież sąd drugiej instancji przepisów tych naruszyć nie mógł, skoro dowodów tych nie oceniał, a jedynie kontrolował ocenę dokonaną przez sąd pierwszej instancji. Jest zatem oczywiste, że w tej sytuacji podnoszenie pod adresem orzeczenia sądu drugiej instancji zarzutu obraży art. 7 k.p.k. wymagało od skarżącego jednocześnie sformułowania zarzutu naruszenia art. 433 § 1 i 457 § 3 k.p.k. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 2006 r., V KK 254/05).

Wprawdzie zarzutu takiego obrońca w kasacji nie postawił, to jednak trzeba podkreślić, że prawidłowość przeprowadzonej przez sąd pierwszej instancji oceny materiału dowodowego została sprawdzona w ramach kontroli odwoławczej przez pryzmat opisanych w apelacji uchybień (pkt 7 apelacji obrońcy). Świadczy o tym jednoznacznie treść uzasadnienia sądu odwoławczego (patrz. rubryka 3.1 formularza uzasadnienia). Chybiony jest także zarzut naruszenia art. 193 § 1 k.p.k. poprzez niedopuszczenie opinii psychiatryczno-psychologicznej dla oceny stanu poczytalności pokrzywdzonej. Niezależnie od wadliwie wskazanej przez obrońcę podstawy prawnej regulującej tę kwestię (art. 192 § 2 k.p.k.) opisane w kasacji zaniechanie nie stanowiło naruszenia prawa procesowego i to w dodatku takiego, które mogłoby mieć (lub miało) wpływ na treść wydanego przez sąd odwoławczy rozstrzygnięcia. Wynika to z faktu, że zagadnienie stanu psychicznego pokrzywdzonej nie stanowiło przedmiotu zarzutu odwoławczego, a to oznacza, iż nie było podstaw do analizowania i omawiania tej kwestii przez sąd odwoławczy. Ponadto, z możliwości przewidzianej w tym przepisie (art. 192 § 2 k.p.k.) sąd korzysta w sytuacji, gdy istnieją uzasadnione wątpliwości co do stanu psychicznego świadka, jego stanu rozwoju umysłowego, zdolności postrzegania lub odtwarzania przez niego spostrzeżeń, a wystąpienie takich wątpliwości wymaga uprawdopodobnienia. Innymi słowy, chodzi o powstanie wątpliwości, czy wskazane stany psychiczne nie rzutują ujemnie na treść zeznań świadka. W niniejszej sprawie tego rodzaju wątpliwości nie dostrzegły sądy obu instancji, a podawane obecnie przez obrońcę gołosłowne stwierdzenie dotyczące rzekomego „*leczenia psychiatrycznego pokrzywdzonej*”, które - w jego przekonaniu - miałoby uzasadniać przesłuchanie pokrzywdzonej w trybie art. 192 § 2 k.p.k., za takie nie może być uznane. W takim układzie postawiony w kasacji zarzut w pkt III był oczywiście chybiony.

Mając zatem powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu. Orzeczenie o kosztach obrony z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, uzasadnia treść § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2023 r., poz. 1964 t.j.) w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów

nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2023 r., poz. 2631 t.j.).

[J.J.]

[ms]